

מסורת הש"ס

(א) [קדשין ג. פא.].
(ב) [מגילה כ.]. ג. שבת
(ג) [פסחים קט.]. ט.
(ד) [פסחים קט.]. ט.
(ה) [זבחים כ.]. ו. [זבחים
כפול]. ו. [מגילה י. מי אכיל]
(ו) גי' ר"מ ודאי יסול
לדקדק מכאן דאין חייבות
בזה"מ דאורייתא דלמלא
חייבות דאורייתא אלא כיון
דאין מנאכרפות.

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא מאי
קרישא כעין זה יבנות דף
קק ע"ב:

מוסף רש"י

שהרי תנופה שירי
מצוה היא. דלא מפסחא
כפרה ולא עיקר מצוה היא,
כדאמרין בפרק שמי מדות
(מנחות ג.): שם עשה
לתנופה שירי מצוה מעלה
עליו הכתוב כאלו לא
יפטר ויפטר (מנחות סב.).
לכפול. כל ההלל (פסחים
קט.). בן. קטן. מברך.
כרכת המזון. לאביו. אם
אין אביו יודע לברך
(ברכות כ.).

שירי מצוה. מצוה שהיא שירים שחיה עיקר לעבד כפרה אעפ"כ
חשובה היא לעבד את הפורענות: **שפיר טופה שירי מצוה היא.**
ואינה מעבדת כדמצינא בתורת הכהנים ומייטין לה בגמרא דיומא
(דף ה.) לתנופה לכפר וכי טופה מכפרת והלא אין כפרה אלא
בזם אלא שם עשה לתנופה שירי
מצוה ששירה ולא עשה מעלה עליו
הכתוב כאלו לא עשה מן המונח
ויפטר כלומר אעפ"כ כיפר שאין צריך
להביא קרבן אחר: וכן לולב. מולך
ומציא מעלה ומוריד: ממתי ליה.
מולך: ומייס. מציא: גירא צעניא
דטענא. הרי זה לחץ צעניו של שטן
שואה צעניו שאין בו כח לנתק
מעליו עול מצוה: ולאו מלפא היא.
אין נכון לומר כן: לאיגוריי. שיתגרה
בו שטן שהוא יצר הרע וישיאנו לתעות
מעל קונו ומסור עצמו על הדבר:
מתני' יטול על שנתו. אם שם ולא
נטל קודם אכילה צריך להפסיק
סעודתו וליתול לולב: **גמ' אם הפחילו**
אין מפסיקין. גבי תפלת המנחה
מן לה במסכת שבת לא ישב אדם
לפני הספר ולא יכנס לא לכול
ולא לדון ואם התחילו קודם המנחה
ומנחה סעודתו והגיע זמן המנחה
אין מפסיקין אין צריכין להפסיק
סעודתו ולהתפלל: **הא דאיכא שהות**
ציוס. התם דאיכא שהות להתפלל
אחר שיגמרו סעודתם ומתני' דהכא
דליכא שהות שמתמך סעודתו עד
שתחשך: ומאי קושיא. דתפלה אלוכל
דאיטריך רב ספרא לשנויי עלה דלמא
מריייהו דדאיכא שהות וגבי לולב
מפסיקין דמדאורייתא היא אכל תפלה
דרבנן: אלא אי קשיא. דאיטריך רב
ספרא לשנויי היא גופה קשיא דלולב
אלולב רישא דקמני מפסיק וסיפא
משמע ימתין אם יראה שהרי יש לו
שהות כל היום: **דלמא מצוה לאפסוקי.**
שמה יסבה ויפסע: **אלא אמר ר' יורא**
לעולם. כי איטריך רב ספרא לשנויי
משום קושיא קמייא איטריך:
מתני' מקרין אוסו. קר היו נוהגין
אחד קורא את ההלל ומוציא
את הרצים ואם היה עזב או אשה
או קטן הואיל ואין מחויב בדבר אין

מוציא את המחויב מידי חובתו הלכך עונה אחריו כל מה שהוא
אומר: **ושבא לו מאירה.** שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמצוה
את קונו לעשות שלוחים כאלה: **עונה אחריו הללויה.** על כל דבר
שהוא אומר והכי קמני לה במסכת סוטה (דף ז.): כיצד אמרו ישראל
שירה בים כגדול המקרא את ההלל והם עונין אחריו הללויה משה
אמר אשירה לה' והם אומרים אשירה לה' משה אמר כי גאה גאה והם
אומרים אשירה לה' אלהא דעל כל דבר ודבר קאמר דעונין הללויה:
לכפול. כל פסוק ופסוק ונהגו כן מפני שיש פרשה שכולה כפולה
הדוד תחלה וסוף יאמר נא שלשה פעמים קראתי יה ענני במרחב יה
ה' לי ה' לי טוב לחסות טוב לחסות סביוני סביוני דמה דחיתתי ויהי
לי ישועה קול רנה וישועה ימין ה' ימין ה' לא אמות ולמות לא
נתני פתחו לי שערי זה השער וגו' אכל מאודך ולמטה אינו
(כפול) והיינו דאמרין לקמן (דף נט.) מוסיק לכפול מאודך ולמטה:
גמ' צאמס אמרו. כל צאמס הלכה היא ואין חולק בדבר: **בן**
מברך לאביו. ברכות המזון משהגיע לחינוך דחייב מדרבנן ובמסכת
ברכות פרק מי שמתו (דף כ.): מוקים לה כגון שלא אכל אביו
אלא כית או כביצה דהוי שיעורא דרבנן דמדאורייתא לא מייחייב
עד דשבע דחייב ואכלת ושבעת וברכת הלכך אחי מדרבנן ומפיק
מדרבנן: **שאשמו ובניו מברכין לו.** דודאי מחמת שלא למד הוא:
הלכתא

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לח.

עין משפט
גזר מצוה

פד א מיי פ"ו מהל' לולב
הלכה י סמג עין מד
טו"ע אורח סי' מרנז
ספיק ג:
פה ב ג מיי פ"ג מהל'
מנוסה הלכה יד
טו"ע א"ת סי' מנז ספיק
ג:
פד ד מיי פ"ה מהל'
ברכות הלכה טו סמג
עין כו:

רבינו חננאל

מתני' מי שבא בדרך
ואין בידו לולב, כשיכנס
לבתו נוטלו על שלחנו
בר. אלא מפסיק סעודתו
נוטל. איני והתנן בשבת
בפרק ראשון לא יכנס
לאכול סטור למנחה
עד שתפלה, וקתני אם
התחילו אין מפסיקין.
ושענין אי איכא שהות
ביום כדי לאכול ולגמור
התחילו ואחר כך מתפלל,
אינו מפסיק. ואם אין
שהות ביום מפסיק. ומתני'
בדליכא שהות ביום. ואחא
רבא ושני שנויא אחרתא,
אמר לא שני לן בין
מצוה דאורייתא למצוה
דרבנן, הלא בהדיא שנינו
מפסיקין לקרית שמע
ואין מפסיקין לתפלה.
הלכך לולב דמדאורייתא
מפסיק, תפלה דרבנן לא
מפסיק. אלא מתני' היא
גופא קשיא, קתני כשכנס
לבתו נוטלו על שלחנו,
אלמא מפסיק, והדר תני
לא נטל שחרית יטול
בין הערבים, אלמא לא
מפסיק בשחרית. ומשני
רב אשי לאשוי לולב
לתפלה, ואמר לכתחילה
איבעי ליה לאפסוקי, ואי
לא מפסיק יטול כל
היום. אי הכי קשיא הכא
קתני יטול על שלחנו
אלמא מפסיק, והתם קתני
אם התחילו אין מפסיקין
לכתחילה, [א]לא לעולם
כדאמרין, הא דאיכא
שהות ביום אין מפסיקין
ואי ליכא שהות ביום
מפסיקין. ומתני' גמי הכי
קתני אין שהות ביום יטול
על שלחנו, אלמא מפסיק,
ואם יש שהות ביום אינו
מפסיק, שאם לא נטל
שחרית יטול בין הערבים
שכל היום כשר ללולב.
(משני) [דלשוויין] הא
דלולב דאורייתא ותפלה
מדרבנן, לא מצית אמרת,
מדקתני מי שבא בדרך
אלמא מתני' בשאר הימים
ומדרבנן היא, דאי ס"ד
ביום טוב ראשון שהוא מן
התורה, כדכתיב ולקחתם
לכם ביום הראשון וגו', מי
שירי לסגוי באורחא, אלא
ש"מ (מדרבנן) בשאר
הימים (ניתן) [בשאר]
הימים (מדרבנן) ניתנו.
מתני' מי שהיה עבד או
אשה או קטן מקרין אותו
ועונה אחריו מה שהן
אומרים בו. אמר רבא

מאי קושיא דלמא הא דאורייתא והא דרבנן. תימה והרי קידוש
היום דאורייתא כדאמר' פ' מי שמתו (ברכות דף כ.) ושם נשים
חייבות בקידוש היום דבר תורה והא דמשמע בריש מיר (דף ג.) שהוא
מדרבנן איין הוא מדרבנן דדריש לאסור על היין מצוה כיון הרשות
וקאמרין מאי היא קידושא ואבדלתא
מושבע ועומד הוא ומשני קידוש עצמו
דאורייתא ואפ"ה א"ר יוסי בריש ערבי
פסחים (דף ק.) ושם דאין מפסיקין
ופסקין התם הלכה כר' יוסי צ"ש
וכר' יהודה בערז פסח וי"ל דשאני
קידוש היום שיכול לקדש ציוס ככלילה
ולכא למיחש לפשיעות' כולי האי ועוד
לפי שפסק בבעודת שבת לא חיישין
כולי האי שמה יתעצל בקידוש היום:
יום טוב שני דרבנן. ואכתי הוה מצי
לשנויי דלידי ואדי איכא שהות
אלא משום דכולי יומא וימניה הוא
חיישין טפי דלמא אחי למיפסע
כדאמרין פ"ק דשבת (דף י.) צמנח
כיון דקציעא ליה ויזמא מירתא ולא
אחי למיפסע ערביה כיון דכולי ליליא
וזמניה לא מרתא ואחי למיפסע ואין
לומר משום דהתם ליליא זמן שינה
וחיישין טפי דל"כ ההוא טעמא ה"ל
למיימר התם וי"ל דתפלה צריכה שהות
ומתעצל בה טפי מנטיילת לולב דמכי
אגציה נפק ציה: **מדקתני מי**
שבא בדרך. תימה צוק פ' תפלת
השחר (ברכות דף ג.) ושם אמר' השכים
ללאת לדרך מציאין לו שופר ומוקע
[לולב ומונענע] והיינו ציוס טוב וי"ל
דאיכא דליכא למיטעי לא חייש ומיייר
צהולך צתוך התמוס למקום שבה חסם
ועוד דהתם קמני השכים ללאת לדרך
שמצינו הולך לקרחת חסם ונוטל לולב
קודם שילא אכל הכא קמני מי שצא
בדרך וכשיכנס צמיו נוטל לולב
משמע שממקום רחוק צא לציומו:
מי שהיה עבד ואשה. משמע כאן
דלשה פטורה מהלל דסוכות וכן
דערצא וטעמא משום דלמנחה שהזמן
גרמא היא אע"ג דצהלל דלילי פסחים
משמע צפרק ערבי פסחים (דף קט.).
דמחייב צד' כוסות ומסתמא לא תיקנו
ד' כוסות אלא כדי לומר עליהם הלל
ואגדה שאני הלל דפסח דעל הנס צא

ואף הן היו צאותו הנס אכל כאל לא על הנס אמור: **וְתָהִי לְאֹמְרָא.**
שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמצוה את קונו לעשות שלוחים כאלה
כן פ' בקונוט' ועל אשמו ובניו מברכין לו בגמרא היה לו לפרש כן דמתני'
מיייר צלל למד שמקריין אותו ועונה אחריו מה שהן אומרים ומשום
דמצוה צמה שאלו מברכין לו דלאו בני חיובא נינהו המקריין אותו קליט
ליה דהא בגדול מקרא אף על פי שאין עונין אחריו אלא הללויה דנפיק
בשמיעה לחודיה ונכח לו מאירה דעבד ואשה נמי לא מייחייב צהלל
דמאות עשה שהזמן גרמא הוא: **באמת אמרו בן מברך לאביו.**
אין זה מענין משנתיו ולא מייס ליה אלא אגב גררא דתבא לו מאירה
דהכא לא איירי צמקרא אותו דצ' מי שמתו (ברכות דף ק.) ושם רואה לדקדק
מכאן דנשים חייבות בצרכת המזון דאורייתא ומדמוציא אחרים ידי
חובתן ופריך קטן איכא' למיימר דאורייתא אלא הצ"ע דאכל שיעורא
דרבנן ומפיק דרבנן ובתוספתא קתני גבי צרכת המזון דאין אשה ועבד
וקטן מוציאין את הרצים ידי חובתן ואיכא לאוקומי כשאל שיעורא
דאורייתא ואין יכול לדקדק מכאן (דברכת המזון דאורייתא דלמלא לא
הוי דאורייתא כיון דאין מנאכרפות לזיומן כדמתן פרק שלשה שאכלו
(שם דף מה.) אין מוציאות אע"פ שהאיש מוציאין שאני איש דחשיב טפי
אז נמי משום דרצים וילא צהו מלמא דהרי מגילה דנשים חייבות צה
ופירש צה"ג דאין נשים מוציאיות את הרצים ידי חובתן צמגילה:
הלכתא